

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (COSME)

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2011 fremlagt forslag til forordning om etablering af et program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (COSME), der i vidt omfang viderefører eksisterende initiativer under det nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) i den nye budgetperiode for 2014-2020. Programmet skal styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed, fremme iværksætterkulturen og forbedre SMV'ers vækst i den europæiske union. Den samlede finansieringsramme foreslås at udgøre 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.) fordelt over syv år.

Forslaget er bygget op om fire hovedområder:

- 1. Fremme af adgang til finansiering*
- 2. Fremme af iværksætteri*
- 3. Fremme af adgang til markeder*
- 4. Rammebetingelser for virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed i EU*

Forslaget er en del af den kommende flerårige finansielle ramme (EU-budgettet) for 2014-2020.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2011) 834 af 30. november 2011 fremlagt forslag til forordning om etablering af et program for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er (2014-2020) (COSME). Forslaget er oversendt til Rådet den 30. november 2011 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 175 og 195 og skal behandles af Rådet og Europa-Parlamentet i fællesskab efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Programmet viderefører i vidt omfang aktiviteterne under det nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP), som udløber i 2013. Forslaget vil være gældende fra 2014 til 2020 med en foreslået samlet finansieringsramme på 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.). Den endelige beløbsramme vil blive fastlagt i forbindelse med forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme for 2014-20.

3. Formål og indhold

Programmets overordnede formål er at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed – herunder inden for turismesektoren, og at fremme iværksætterkulturen og SMV'ers vækst i den europæiske union.

Initiativer under COSME skal;

- *fremme rammebetingelserne for virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed i EU* – herunder inden for turistsektoren.
- *forbedre SMV'ers adgang til finansiering* i form af egenkapital via investeringer i SMV'ers vækstfaser og via øget risikodeling til dækning af SMV'ers lån.
- *forbedre adgangen til markederne i EU og globalt* i form af støtte til SMV'er via Enterprise Europe-netværket og et forbedret internationalt industrielt samarbejde.
- *fremme iværksætterkulturen* i form af øget iværksætterfærdigheder og -holdninger – særligt blandt nye, unge og kvindelige iværksættere i EU.

Målgruppen for COSME er iværksættere, erhvervsfremmeorganisationer og små og mellemstore virksomheder.

COSME er en del af Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme (MFF) i EU af 29. juni 2011, der indeholder en samlet pakke for Unions budget for perioden 2014 til 2020.

Programmet er led i implementeringen af Kommissionens målsætninger fra Europa 2020 strategien og de tilhørende Europa 2020 flagskibsinitiativer. Af særlig relevans er flagskibsinitiativet ”En integreret industripolitik i en globaliseret verden”. COSME vil også fortsætte implementeringen af ”Tænk småt først – En Small Business Act for Europa” af juni 2008 samt ”Revision af Small Business Act” af februar 2011.

Det foreslås, at COSME også åbnes for deltagelse blandt medlemmer af European Free Trade Association (EFTA), European Economic Area (EEA), nuværende og potentielle kandidatlande i EU samt, når særlige betingelser er opfyldt, lande der falder inden for den europæiske naboskabspolitik.

Programmet gennemføres i form af årlige arbejdsprogrammer fremsat af Kommissionen. Disse skal klarlægge formål, forventede resultater, implementeringsmetode, tidshorizont og beløbsramme for alle planlagte aktiviteter under programmet. Kommissionen foreslår ligeledes etablering af en forvaltningskomité, hvilket er lig med nuværende praksis under CIP.

Selve administrationen af COSME vil i vidt omfang blive lagt ud til eksterne aktører. Det foreslås bl.a., at European Investment Bank Group forvalter de finansielle instrumenter på vegne af Kommissionen, og at Executive Agency for Competitiveness and Innovation (EACI) forvalter programmets SMV-relaterede initiativer.

Det er Kommissionens målsætning at fremme synergier med andre EU-programmer som fx Struktur fonden og EU's mikrofinansieringsfacilitet Progress og undgå overlap med eksisterende initiativer – særligt inden for fremme af iværksætterkultur og -færdigheder. Venturekapital instrumenterne vil ligeledes være komplementære med de kapitalinstrumenter, der tilbydes i regi af det nye rammeprogram for forskning og innovation – Horizon 2020.

Der foreslås en samlet finansieringsramme på 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.). Heraf foreslås ca. 1,4 mia. euro (ca. 10,4 mia. kr.) reserveret til de finansielle instrumenter. Programmets hovedvægt er således lagt på udviklingen af de finansielle instrumenter, hvor de øvrige midler foreslås afsat til SMV-relaterede initiativer. Den endelige finansielle ramme for COSME afhænger dog af forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme (MFF).

Der lægges op til, at programmets budget fordeles på følgende fire hovedområder:

1) Adgang til finansiering

Kommissionen foreslår, at SMV'ers adgang til finansiering af opstart og vækst styrkes i form af egenkapital og nye lånemuligheder. Forslaget sigter mod at målrette de finansielle instrumenter til forskellige faser i virksomhedernes livscyklus – herunder til opstart, ekspansion og i forbindelse med ejerskifte.

De finansielle instrumenter foreslås administreret af European Investment Fund (EIF) i samarbejde med finansielle institutioner i de enkelte medlemsstater. Det er en form, der er identisk med forvaltningen af de finansielle instrumenter under det nuværende CIP.

For det første foreslås etablering af en egenkapitalfacilitet, Equity Facility for Growth (EFG), der skal foretage investeringer i SMV'ers vækstfase – især i form af venturekapital og mezzaninkapital. Det foreslås bl.a., at investeringer til SMV'er enten udmøntes direkte gennem EIF eller via funds-of-funds investeringer. For det andet foreslås etablering af en lånefacilitet, Loan Guarantee Facility (LGF), der enten direkte gennem EIF eller via an-

dre finansielle formidlere skal øge risikodelingen til dækning af SMV'ers lån.

Det er Kommissionens intention, at de nye finansielle instrumenter forbedrer den grænseoverskridende og multinationale finansiering for herigennem at tilskynde til øget vækst blandt europæiske SMV'er.

2) Fremme af iværksætteri

Kommissionen foreslår, at COSME fremmer iværksætteri via forbedrede rammebetingelser, der direkte påvirker opstart og vækst blandt virksomheder i EU. Det foreslås, at der særligt rettes fokus på unge iværksættere, nye og potentielle iværksættere samt specifikke målgrupper som bl.a. kvindelige iværksættere.

Programmet rummer desuden forslag til, at medlemsstaterne kan opnå støtte til fremme af nationale iværksætteruddannelser, -færdigheder og -holdninger. Initiativerne forventes udmøntet i form af kampagner, events samt udvekslingsaftaler mellem iværksættere og virksomheder mv.

3) SMV'ers internationalisering og adgang til markeder

Kommissionen foreslår, at Enterprise Europe Netværket (EEN) videreføres. Kommissionen sigter mod, at EEN skal fungere som "one-stop-shop" for SMV'ers forretningsudvikling på de europæiske markeder og på markeder uden for EU. Det indebærer skræddersyet assistance i forbindelse med SMV'ers udviklingsaktiviteter i EU samt rådgivning om SMV'ers muligheder for støtte via EU-programmer. Det foreslås, at der særligt ydes støtte til SMV'ers tværnationale samarbejder og aktiviteter.

Der foreslås ligeledes specifik støtte til at facilitere SMV'ers adgang til markeder uden for EU og til at understøtte eksisterende eksportstøttefaciliteter. Det inkluderer bl.a. øget fokus på rådgivning i SMV'ers håndtering af standarder og regulativer samt beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande. Øget internationalt industrisamarbejde foreslås endvidere iværksat for at reducere forskelle i den industrielle erhvervsregulering mellem EU og de vigtigste handelsmarkeder.

4) Fremme af rammebetingelser for virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed i EU

Kommissionen foreslår, at der ydes støtte til initiativer, der styrker virksomhedernes konkurrenceevne og bæredygtighed i form af forbedrede erhvervsfremmepolitikker i EU. Dette inkluderer bl.a. udveksling af bedste praksis politikker blandt EU's medlemsstater og øget fokus på at adressere nye internationale aspekter i EU's konkurrenceevnepolitik.

Der foreslås ligeledes initiativer, der skal stimulere udviklingen af nye markeder, produkter og services inden for de mest konkurrencedygtige forretningsmodeller og værdikæder i den europæiske industri. Desuden foreslås støtte til udviklingen af infrastruktur, perspektivrige klynger, virksomhedsnetværk samt

en udbygning af EU's initiativer inden for turisme og nye forretningskoncepter for forbrugsvarer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget forventes behandlet af Europa-Parlamentets udvalg for Industri, Forskning og Energi (ITRE-udvalget).

5. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionens fremhæver, at forslaget er på linje med Lissabontraktaten, idet fokus særligt er rettet mod markedssvigt, der bedst håndteres på EU-niveau. Kommissionen lægger i forslaget ikke op til, at de foreslåede EU-initiativer skal erstatte nationale tiltag. De skal derimod tilføje en europæisk dimension og tilskynde til øget koordination og tværnationalt samarbejde.

Programmet er et fællesskabsinstrument, der viderefører en række af de eksisterende initiativer fra CIP, der bl.a. støtter tiltag i medlemsstaterne, udbredelse af bedste praksis i EU og fremme af adgang til finansiering via Den Europæiske Investeringsfond (EIF). Ansvar for deles mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

På det foreliggende grundlag er det regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget er en del af den flerårige finansielle ramme, som fastlægger loftet for EU's udgifter i perioden 2014-20. Forslaget har dermed statsfinansielle konsekvenser, idet det samlede udgiftsniveau for perioden 2014-2020 har direkte betydning for størrelsen af de årlige budgetter og dermed for det danske EU-bidrag. De 2,522 mia. euro (ca. 18,74 mia. kr.), der er afsat i Kommissionens forslag vil, med den eksisterende EU budgetfinansieringsnøgle, føre til et dansk bidrag i størrelsesordenen 378 mio. kr.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget til COSME forventes ikke i sig selv at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

COSME har til formål at styrke SMV'ernes vækst og konkurrenceevne i EU. En fortsættelse af indsatsen inden for de forventede indsatsområder må således forventes at styrke de generelle rammevilkår for små og mellemstore virksomheder, adgangen til finansiering og forbedre den europæiske iværksætterkultur. Det må samlet set forventes at bidrage til styrket økonomisk vækst og produktivitet i EU.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 15. december 2011.

DI, Dansk Standard (DS), LO, Dansk Byggeri og Finansrådet støtter forslagets målsætning og bakker alle op om programmet med visse bemærkninger. DA har ingen bemærkninger til forslaget.

DI støtter Kommissionens målsætninger om at forbedre mindre og mellemstore virksomheders vækstmuligheder (MMV'er). DI understreger samtidig vigtigheden af, at der foretages en tættere koordination mellem europæiske initiativer og eksisterende regionale og nationale initiativer, så evt. dobbeltarbejde og ineffektiv udnyttelse af ressourcerne undgås. DI fremhæver følgende anbefalinger til COSME:

- DI opfordrer til, at initiativer under COSME implementeres så tæt på virksomheden som muligt for at sikre tilstrækkeligt højt fagligt niveau og kritisk masse.
- DI støtter, at COSME understøtter forbedrede rammevilkår for især MMV'er – særligt i forhold til at sikre et velfungerende indre marked og en effektiv regulering. DI efterspørger dog mere ambitiøse mål for Kommissionens målsætninger for reduktion af de administrative byrder og anbefaler, at målene suppleres med et nettoreduktionsmål.
- DI støtter, at der via COSME arbejdes for at styrke iværksætteriet og øge antallet af iværksættere i Europa. DI ønsker i den forbindelse, at målsætningerne suppleres med konkrete mål for stigning i både iværksættere og vækstiværksættere.
- DI støtter, at en stor andel af midlerne i COSME er afsat til de finansielle instrumenter og opfordrer Kommissionen til at følge finansieringssituationen nøje og om nødvendigt øge instrumenternes andel i det samlede program.
- Desuden anbefaler DI, at der i tillæg med etablering af en lånegaranti- og egenkapitalfacilitet også etableres en mezzaninkapitalfacilitet for at

øge MMV'ers finansieringsmuligheder og gøre EU's finansielle instrumenter attraktiv for en større kreds af virksomheder.

- DI støtter, at EU understøtter virksomhedernes adgang til det indre marked og markederne uden for EU – særligt via fjernelse af handelshindringer. DI opfordrer i den forbindelse, at nye initiativer i COSME koordineres med det eksisterende SOLVIT-initiativ.
- DI forholder sig skeptisk over for at udvide Enterprise Europe Netværket (EEN) til også at omfatte rådgivning og information om internationale forhold. DI opfordrer til, at EEN fokuserer på eksisterende kerneaktiviteter frem for at udvide erhvervsserviceaktiviteterne, idet det øger risiko for overlap med aktiviteter på lokalt, regionalt og nationalt plan. DI anbefaler, at der arbejdes for at kvalificere EEN's eksisterende aktiviteter, udbrede kendskabet til netværket og forbedre kundetilfredsheden.

DS støtter forslaget indsats for at styrke de europæiske SMV'ers konkurrenceevne og eksportpotentiale. DS påpeger, at standarder ofte er forudsætningen for, at SMV'erne har mulighed for at afsætte deres produkter eller services på såvel det europæiske som det globale marked. DS støtter, at der via finansieringen af Enterprise Europe Netværket specifikt fremhæves støtte til SMV'er, hvad angår standarder i andre bestemte tredjelande. DS ønsker endvidere, at videndeling, rådgivning og igangsættelse af projekter i forbindelse med implementering og anvendelse af standarder generelt styrkes i COSME-programmet.

LO støtter forslaget og opfordrer til, at der gennemføres en grundig evaluering af nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) og ses på værdien af andre relevante tiltag, inden der igangsættes et nyt program.

Dansk Byggeri støtter forslaget og fremhæver behovet for at lette virksomhedernes adgang til finansiering, som vurderes at være mere aktuelt, end da nuværende rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) blev igangsat. Desuden fremhæver Dansk Byggeri, at reduktion af virksomheders administrative byrder fortsat bør have fokus.

Finansrådet støtter Kommissionens målsætning om at fremme SMV'ers adgang til kapital, men påpeger, at man i stedet for at etablere nye finansielle instrumenter bør kanalisere eventuelle nye EU-midler ind i eksisterende nationale ordninger, som eksempelvis Vækstfonden, der efter Finansrådets vurdering fungerer tilfredsstillende.

Finansrådet støtter i udgangspunktet forslaget om at etablere en europæisk lånefacilitet og fremhæver, at eventuelle europæiske risikodelingsmodeller får en karakter, som aflaster nationale pengeinstitutters kapitalkrav. Finansrådet støtter ligeledes etableringen af en europæisk egenkapitalfacilitet, der efter rådets vurdering kan bidrage til at skabe vækst i SMV'erne, da markedet for venturekapital og mezzaninkapital endnu ikke er udbygget tilstrækkeligt. Desuden ønsker Finansrådet, at procedurer for tildeling af vækstkaution forenkles,

og at der er lige adgang for alle medlemsstater til at anvende programmets finansieringsinstrumenter.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage positivt imod Kommissionens programudspil. Det forventes desuden at være et udbredt ønske, at programmet adresserer SMV'ernes behov i den europæiske økonomi, og at der er klare synergier med de andre EU-programmer og eksisterende nationale erhvervsfremmeaktiviteter. Endelig forventes turisme at være genstand for en uddybende debat, da en række medlemsstater ser området som et nationalt anliggende.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark er generelt positivt stemt over for målsætningen om at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og bæredygtighed, fremme af iværksætterkulturen og forbedre SMV'ers vækst og adgang til finansiering i den europæiske union.

Regeringens foreløbige generelle holdning er, at initiativer i COSME har en tydelig EU-merværdiskabende effekt, gennemføres effektivt, ikke overlapper med øvrige EU-programmer, samordnes med eksisterende nationale tiltag, styrker erhvervslivets europæiske rammebetingelser og fremmer nye innovationsformer i erhvervslivet. For så vidt angår instrumenter, der er rettet mod at forbedre adgangen til finansiering, bør administrationsomkostningerne ved at få adgang til ordningerne ikke hindre aktører i mindre medlemsstater i at søge disse.

Da programmet er en del af den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 er det regeringens holdning, at forhandlingerne om programmet ikke bør have præjuridicerende virkning i forhold til forhandlingerne om den flerårige finansielle ramme.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt udvalget til orientering den 30. november 2011.